

Ἄνακηρύσσομαι λοιπὸν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα νῦν, κατὰ τὴν ἕξοδον ἤδη ἐκ τοῦ βίου, ἀφοῦ δύο Διδασκαλεῖα ἴδρυσαι, τρία διηύθυνα, τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν ἔν τε τῇ δούλῃ καὶ τῇ ἐλευθέρῃ Ἑλλάδι ἐπὶ μακρότατον χρόνον διηύθυνα, ὑπὲρ τοὺς 500 διδασκάλους ἐδίδαξα, ὑπὲρ τὰς 20 μονογραφίας καὶ διατριβὰς περὶ διαφόρων παιδαγωγικῶν καὶ σχολικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἀντικειμένων συνέγραψα, τὴν παρ' ἡμῖν παιδαγωγικὴν καὶ σχολικὴν κίνησιν ἐν Εὐρώπῃ σεβαστὴν κατέστησα, ἀνακηρύσσομαι, λέγω, νῦν ἐπισήμως ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς ἐπισήμου ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὑπ' ἀνθρώπων, οἵτινες οὐδὲ ἐν Ἀλφαβητάριον, οὐδὲ ἐν Ἀναγνωσματάριον ἐπιστημονικὸν ἔχουσιν ἴδη ποτέ· ὑπ' ἀνθρώπων οἵτινες οὐδὲ μίαν σελίδα τῆς Μεθοδικῆς καὶ τῆς Παιδαγωγικῆς καὶ τῆς Ψυχολογίας ἔχουσιν ἀναγνώσῃ ποτέ· ὑπ' ἀνθρώπων οἵτινες οὐδὲ ἐν παιδάριον ἐξαετὲς ἔχουσι διδάξῃ ποτέ, ἢ ἴδη ποτέ ὀρθῶς διδασκόμενον ὑπ' ἀνθρώπων γραμματοδιδασκαλιδῶν αὐχμηρῶν καὶ ὑποξύλων, ὑπὸ ἐνὸς Σιμοπούλου, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ!! καὶ ἐνὸς Ἀργυριάδου καὶ ἐνὸς Πρωτοδίκου, καὶ ἐνὸς Ζησίου, καὶ ἐνὸς Δουκάκη ὡς ὁ ἀπαιδευτότατος τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἀνορθόγραφος, αἰσχρολόγος, ῥυπαρογράφος, ἀμαθὴς τῆς Παιδαγωγικῆς, ἀδαὴς τῆς Μεθοδικῆς, ἄγευστος τῆς Ψυχολογίας, ἄπειρος τοῦ σχολικοῦ βίου, ἀφιλόπατρις, ἄθρησκος!!

Πολὺ δικαίως καὶ πολὺ φυσικῶς. «Ὁμίλου γὰρ ἀχρηίου οὐδέν ἐστι ἀσυνετώτερον οὐδὲ ὑβριστότερον 1).

Ἀφόρητός ἐστιν εὐτυχῶν μαστιγίας,  
βασιλεῖς ἐγένοντο οἱ πρὶν ὄντες αἰπόλοι 2).

Καὶ τούτου ἄλλο ἔτι κακοηθέστερον καὶ μωρότερον.

Περὶ τοῦ ἐμοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου τῆς τρίτης τάξεως προκειμένου οἱ αὐτοσχεδιάζοντες οὗτοι ἰδιῶται θρασύτατα ἀποφαίνονται: «Χρησις ἐκλεκτῶν τινῶν μύθων πρὸς διδασκαλίαν ἐπιτρέπεται, ὡς γνωστόν, **μόνον** ἐν τῇ κατωτάτῃ τάξει τῶν δημοτικῶν σχολείων,

1) Ἡρόδοτος 3, 81.

2) Κωμικῶν ἀδέσποτα, ἀπόσπ. 487, Κοκκ 3, 498.

**οὐδέποτε** δὲ ἐν ταῖς ἀνωτέραις καὶ μάλιστα ἐν τῇ Γ' καὶ τῇ Δ'». — Ἐν τούτοις ἡ ἀπόφανσις αὕτη, ἡ καταδικάζουσα τὸ ἐμὸν βιβλίον, δὲν ἐκώλυσε τοὺς ἐντίμους τούτους κυρίους νὰ κρίνωσι βραβεῖου ἄξιον, διὰ τὴν Δ' τάξιν μάλιστα, τὸ Ἐναγνωσματάριον τοῦ κ. Κουρτίδου, ὅπερ « περιέχει δεκαεννέα μύθους, ὧν ἕξ ἔμμετροι! » 1). Περαιτέρω ὁ μῦθος « Γεωργὸς καὶ Πελαργός », εὐρισκόμενος ἐν τῷ ἐμῷ Ἐναγνωσματαρίῳ τῆς Γ' τάξεως, στιγματίζεται οὕτως: « Ἀμφιβόλου ἠθικῆς ἀξίας εἶνε ὁ μῦθος Γεωργὸς καὶ Πελαργός », λελωθημένος δὲ ὁ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ κ. Κουρτίδου εἰς τὸ βραβευθὲν αὐτοῦ Ἐναγνωσματάριον μετατοπισθεὶς, ἐξυμνεῖται οὕτως: « Ἡ αὐτὴ δ' ἀφέλεια καὶ τὸ ἀπλαστον παρατηρεῖται καὶ ἐν τοῖς μύθοις « τὰ δύο ἄροτρα καὶ Γεωργὸς καὶ Πελαργός » 2). — Ἐπίσης οἱ μῦθοι « Χελώνη καὶ ἄετός » καὶ « Κόραξ καὶ ἀλώπηξ », ἐν τῷ ἐμῷ Ἐναγνωσματαρίῳ τῆς Γ' τάξεως εὐρισκόμενοι, στιγματίζονται καὶ ἐκμυκτηρίζονται οἱ δύσμοιροι οὕτως: « Ὁ μῦθος Χελώνη καὶ ἄετός » διδασκόμενος εἰς παῖδας βλάπτει μᾶλλον αὐτοὺς διὰ τοῦ κακοῦ παραδείγματος τοῦ ἄετοῦ λίαν σκληρῶς τιμωροῦντος τὴν ἀνοησίαν τῆς χελώνης· ἠδύνατο δὲ διὰ τοῦτο νὰ ἐπιγραφῆ μᾶλλον « θάνατος εἰς τοὺς ἀνοήτους — διὰ τοῦ μύθου « Κόραξ καὶ ἀλώπηξ » οἱ παῖδες ἡμῶν θέλουσι διδῆχθῆ μᾶλλον τὴν χαμέρπειαν, τὴν κολακείαν, τὴν ὑποκρισίαν, τὸν ἐγωῖσμόν καὶ ἐπὶ τέλους τὴν ἀναίδειαν », ἀνάπηροι δὲ καὶ λελωθημένοι οἱ αὐτοὶ ἐν τῷ βραβευθέντι Ἐναγνωσματαρίῳ τῆς Δ' τάξεως τοῦ κ. Κουρτίδου κατακείμενοι ἐπευφημίζονται καὶ ἐξυμνοῦνται οἱ μακάριοι οὕτως: « Ἡ αὐτὴ ἀφέλεια παρατηρεῖται εἰς τοὺς μύθους, ὅποιοι « τὰ δύο ἄροτρα », « Γεωργὸς καὶ Πελαργός » καὶ πάντες οἱ ἔμμετροι, Χελώνη καὶ ἄετός — Κόραξ καὶ ἀλώπηξ . . . Διὰ τῆς βραχυλογίας δὲ καὶ δι' ἀφελείας οὐχὶ ἐξεζητημένης, ἀρμοζομένης δὲ εἰς τὴν παιδικὴν διάνοιαν, ὁ συγγραφεὺς κατορθοῖ τέρπων νὰ **δεδάσκη** ἅμα ἀναστρεφόμενος μετὰ τῶν παίδων ὡς πατὴρ εὐμενῆς μελιχίως καθοδηγῶν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς τὸν ἔρωτα μάλιστα τῆς πατρίδος, ὃν διὰ παντὸς μέσου ἐξάπτει! » 3).

1) Ἐκθεσις κριτῶν σελ. 15 καὶ σελ. 30.

2) Ἐκθεσ. κριτῶν σελ. 17 καὶ σελ. 31 α, ἐν ἀρχῇ.

3) Ἐκθεσις κριτῶν σελ. 16 καὶ σελ. 31 α, ἐν ἀρχῇ. 30 α, περὶ τὸ μέσον. — Ἐναγνωσματάριον τοῦ κ. Κουρτίδου, πίναξ τῶν περιεχομένων, ἐν τέλει.

Κύνεος νόος, κύνεον κέαρ! «Ὁ δ' ἀναιδὴς ἐκ τίνος ὠνομάσθη τῶν ἄλλων ἀλλ' ἢ ὅταν τὰ μήτε ὄντα μητ' ἂν γενόμενα ταῦτα τολμᾷ λέγειν δι' ἀναισχυντίαν, ὅπερ οὗτος ποιεῖ;» λέγει ὁ Δημοσθένης καὶ συμπληροῖ ὁ Πλάτων: «Τὸ γὰρ τὴν τοῦ βελτίονος δόξαν μὴ φοβεῖσθαι διὰ θράσος, τοῦτ' αὐτό ἐστι σχεδὸν ἢ πονηρὰ ἀναισχυντία» 1).

Ἄλλο· εἰς 1033 μεγάλου μεγέθους χειρογράφους σελίδας, ἐξ ὧν συνεκροτοῦντο τὰ εἰς τὸν διαγωνισμὸν υποβληθέντα ἐμὰ Ἑλληνικὰ ἀναγνωστικὰ βιβλία εὐρέθησαν ὁ Ἐκατόγχειρ Γύης ὡς Βύης ἀντιγεγραμμένος, τὸ ὀλόγλυκο ὡς ὀλόγλυκο, τὸ σκύλος ὡς σκυλος, τὸ μύρον ὡς μῦρον, τὸ ἐρριμμένος ὡς ἐριμμένος τὸ λάθος ὡς λάθος, τὸ ἤσθάνετο ὡς ἴσθάνετο καὶ εὐθύς μεγάλη τῇ φωνῇ ἀνεκηρύχθη ἀνά πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀνορθόγραφος 2).

Τὸ δὲ βραβευθὲν Ἀλφαθητάριον μόνον ἐκ σελ. 120 συγκείμενον καὶ τούτων ἐντύπων, εἰ καὶ βρίθῃ ἀνορθογραφῶν καὶ μάλιστα ἐπέτηδες χάριν τοῦ συστήματος τοῦ συλλαβισμοῦ τῶν πλείστων γενομένων, ὡς «ὁ γάτος ἀγαπᾷ τὸν τυρὸν» (σελ. 13) — «ὁμοῖος τὸν ὁμοῖον ἀγαπᾷ» (σελ. 40) — «ἡ μυῖα πετᾷ» (σελ. 43) — «τὸ θέρος φουσᾷ» (σελ. 45) — «σύκον» (σελ. 15) — «βῶδι» (σελ. 27) κτλ. χαρακτηρίζεται ὡς «διακρινόμενον διὰ τε τὴν μεγίστην ἐπιμέλειαν καὶ τὸ εὐμέθοδον, μεθ' οὗ εἶνε συντεταγμένον».

Εἰς δὲ τὸ βραβευθὲν ἀναγνωστικὸν βιβλίον τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ κ. Κουρτίδου, οὐδεὶς λόγος περὶ ἀνορθογραφῶν γίνεται, διότι ἴσως κατὰ τοὺς ἀμερολήπτους τούτους κ. κ. κριτὰς δὲν εἶνε ἀνορθογραφίαι τὰ «ἐτρύπουν — οἱ ἰχθύς (πάντοτε) — ἡμέραν τινα — κρότον τινα — τὸν πλοῦτον του — τὸ βῆμα του — τὸ σῶμα σου — τῆς Κηφισιάς — ἐν Στρασ-βούργῳ — ἵπιος — κτυποῦσι (κτυπᾷ ἀλλοχοῦ), — μίγμα — ἐπικινδυνοτάτη — εἰς τὰς κλιτύας — κλιμα — φοῖνιξ — λικμίσῃ — ἐπλημμύρισε — εὐωδώσεως — ράγας — μαρμένα — ὑγιεῖαν — ὦ Σόλον, Σόλον, Σόλον, Σόλον (τετράκις) κτλ. κτλ.

Περαιτέρω· ὁ πάντοτε νηφάλιος, πολὺς δὲ ἐν τῇ χρηστότητι κ. Ζησίου, περὶ τοῦ ἐμοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου τῆς τετάρτης τάξεως

1) Δημοσθένης κατ' Ἀριστογείτονος 68, σελ. 790:—Πλάτων, Νόμοι 701 Β.

2) Ἐκθεσις σελ. 20, ὑπογεγραμμένος ὁ κ. Ι. Χ. Σιμόπουλος. σελ. 28, ὑπογεγραμμένος ὁ κ. Ζησίου.



προκειμένου, λέγει (σελ. 28 α): « Ἐν αὐτῷ εὐχαρίστως παρατηρεῖται ἡ ἀπηκριβωμένη τάξις . . . καὶ ἡ ὀλιγότης τῶν ἀνορθογραφιῶν » καὶ πλέον οὐ . . . Παράδειγμα ἀνορθογραφιῶν οὐδὲν ἐπάγεται. Πλὴν δὲ τούτου ἐλησμόνησεν ἐν τῇ διακρινούσῃ αὐτὸν νηφαλιότητι καὶ εὐσυνειδησίᾳ καὶ ὀρθοφροσύνῃ ὅ,τι ἀλλαχοῦ περὶ Ἀναγνωσματαρίου ἐπίσης τῆς τετάρτης τάξεως, ἀλλ' ὄχι ἐμοῦ πλέον, ἀλλ' ἄλλου, αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔγραψε (σελ. 24, α) « Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀνορθογραφιῶν οὐδένα ποιούμεθα λόγον εἰκάζοντες ὅτι αὐταὶ εἶνε ἔργον τοῦ ἀντιγραφέως καὶ ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπισκοπήσῃ τὸ βιβλίον ». « Καίτοι χρὴ ταῦτά περὶ τῶν αὐτῶν ὁμοίως φαίνεσθαι γινώσκοντας », κατὰ τὸν Θουκυδίδην (3, 56, 7), προφανῶς μὴ ἐνθυμηθέντα τὸ τοῦ Δημοκρίτου 1): « Αἱ περὶ τι σφοδραὶ ὀρέξεις τυφλοῦσιν εἰς τᾶλλα τὴν ψυχὴν », λησμονήσαντα δὲ μάλιστα καὶ τὰ ἄλλοτε ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ῥηθέντα 2): « ἀπλῶς τε ἀδύνατον καὶ πολλῆς εὐηθείας, ὅστις οἶεται τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ὀρμωμένης προθύμως τι πράξαι ἀποτροπὴν τινα ἔχειν ἢ νόμων ἰσχύι ἢ ἄλλῳ τῷ δεινῷ », καὶ μὴ ἀναλογισθέντα τὰ ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἄριστα ἀποτυπωθέντα: « Τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ συκοφάντης, αἰτιάσασθαι μὲν πάντα, ἐξελέγξαι δὲ μηδέν » 3).

Περαιτέρω· περὶ τῶν ἐν τῷ Ἀλφαβηταρίῳ μου λέξεων προκειμένου οἱ κ. κ. κριταὶ λέγουσιν. « Ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ λέξεις πάμπολλοι σπάνιαι καὶ τοῖς παιδαρίοις ἄγνωστοι καὶ ἀκατανόητοι. Τοιαῦται δὲ λέξεις ἔστωσαν αὐταὶ ὀλίγαι ἐκ τῶν πολλῶν: « ὕλακὴ τανύω ὀπώρα βύας θύελλα μύωψ πελεκὰν νῆσσα ἔποψ ποταμὸς πίτυς γύψ ὀρθῶς γαμψὸς ὕαινα ῥοιὰ χοϊκὸς αὐχὴν ἀλιεὺς ἀγυιὰ βληχῶμαι ἰσχυρὸς λικμῶ ἄκμων κράνον πτίλα μυκηθμὸς πυθμὴν γλαῦξ ἄσθμα ἐσθλὸς φάσγανον φάραγξ σῦριγξ φόρμιγξ φάρυγξ ρύγχος ἠλίθιος χρυσομυλολόνθιον ». Τὸ ὅλον 39 4).

1) Ἀπόσπ. 82, ἐκδ. Mullach, Fragmenta Philosophorum Graecorum τόμ. 1, σελ. 345.

2) Θουκυδίδης 3, 46, 7.

3) Πρὸς Εὐβουλίδην σ. 1309.

4) Ἐν πρώτοις τῶν 39 τούτων λέξεων οὐδεμία εἶνε σπανία. Πᾶσαι εἶνε συνηθέσταται εἰς τὴν γραφομένην καὶ εἰς τὴν γλωσσάν τῶν παρ' ἡμῖν βιβλίων. Ἐπειτα οὐδε-

Περὶ δὲ τῶν ἐν τῷ βραβευθέντι Ἀλφαβηταρίῳ τοῦ κ. Μ. Βρατσάνου λέξεων λέγουσι μὲν ὅτι «καὶ λέξεις τινὲς καὶ προτάσεις ἠδύναντο καὶ ἔπρεπεν ἐκεῖναι μὲν διὰ κομψοτέρων νὰ ἀντικατασταθῶσιν ἢ καὶ νὰ παραλειφθῶσιν, αὐταὶ δὲ ὀρθότερον νὰ διατυπωθῶσι. Τοιαῦται δ' εἶνε αἱ κάδδιχος!! ἢ ἔδδιξ(?) τυλίττω(?) φάττα κτλ», δὲν λησμονοῦσιν ὅμως ὅτι προαπροφασισμένον ἦτο νὰ βραβευθῇ αὐτό, καὶ ἐπανορθοῦντες τὸ κακόν, λέγουσι παρακατιῶν (σελ. 11) «παρατίθησιν. . . λέξεις εὐλόγητους — τὰς δὲ λέξεις καὶ τὰς φράσεις ἔχει ἀφελεῖς». — «Ἄλλ' ἄνοια μετὰ κακίας τὸ δοκεῖν εἰάν τις αὐτὸς ἐπιμύη, μηδὲ τοὺς πέλας ὄραν», εἶπέ ποτε ὁ Πολύβιος (4, 27, 7).

Τριάκοντα καὶ ἐννέα λέξεις παρέθηκεν ὁ κατὰ τὸν Πολύβιον «ἄνους καὶ κακός» κ. Ἀργυριάδης, ἵνα δείξῃ τὴν φαυλότητα τῶν λέξεων τοῦ ἐμοῦ Ἀλφαβηταρίου καὶ τέσσαρας μόνον, ἵνα δείξῃ τὴν φαυλότητα τοῦ βραβευθέντος Ἀλφαβηταρίου, καὶ τοῦτο μέλλοντος νὰ ἐκτυπωθῇ καὶ εἰς τὰς ὄψεις καὶ ἄλλων νὰ ἔλθῃ. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι «ἡ κάδδιχος καὶ ἡ ἔδδιξ» μόνον θὰ ἤρκουν, ἵνα καταδείξωσι τὴν φαυλότητα τοῦ βραβευθέντος τούτου Ἀλφαβηταρίου, ἀλλὰ χάριν τῆς

μῆκος τούτων εἶνε ἀκατανόητος, διότι οὐδεμία τούτων εἶνε ὄνομα οὐσιαστικόν ἀφηρημένον, ἅτινα γενικῶς πάντα εἶνε κατὰ τὴν μικρὰν ἡλικίαν ἀκατανόητα. Ἐπειτα πλημμελήμα μέγιστον εἶνε νὰ διδάσκωνται τὰ παιδία μόνον γνωστὰς λέξεις. Ὁ σκοπὸς τοῦ σχολείου οὕτω δὲν ἐπιτυγχάνεται, ἢ ὑπαρξίς τοῦ διδασκάλου εἶνε περιττή, καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς διανοίας τῶν παιδαρίων εἶνε ἀνέφικτος, καθότι αὕτη πέφυκε νὰ ἀναπτύσσεται μόνον, ὅταν εἰς τὰ γνωστὰ καθ' ἑκάστην προστίθενται καὶ ἄγνωστα. Αἱ λέξεις «τανύω ὀπώρα θύελλα μύωψ ἀλιεύς πελεκάν ποταμός ὀρφῶς ἰσχυρός ἡλίθιος γαμφός κράνον λιχμῶ ἄκμων» οὔτε σπάνια οὔτε ἀκατανόητοι οὔτε ἄγνωστοι εἶνε· προσετέθησαν ἐνταῦθα σοφιστικῶ τῷ τρόπῳ, μόνον χάριν ἐξογκώσεως τοῦ δῆθεν κακοῦ. Αἱ λέξεις αἱ ἀγνωστότεραι τοῖς παισὶν «αὐχὴν φάσανον φάραγξ σῦριγξ φόρμιγξ φάρυγξ ρύγχος καὶ πτίλα» οὔτε σπάνια εἶνε οὔτε ἀκατανόητοι· ἐρμηνευόμεναι δὲ καὶ ἐν τῷ κειμένῳ (σελ. 26. 60. 63. 64) γίνονται καὶ αὐτοῖς τοῖς παισὶ γνωσταί. — Αἱ λέξεις «νησσα καὶ χρυσομηλολόνηθιον» εἶνε ἤδη γνωσταὶ ἐκ τῆς πραγματογνωσίας (ἴδε Ἀναλυτ. πρόγραμ. τετραταξ. ἀρρένων σελ. 19). Μένουσι νῦν τὰ ὀνόματα τῶν ζώων «βύας ἔποψ γύψ ὕαινα καὶ γλαύξ», αἱ φωναὶ αὐτῶν «ὕλακῆ βληχῆ μυκηθμός» καὶ τὰ δένδρα «πίτυς καὶ ροιά». Ταῦτα πλὴν τῶν κακοβούλων καὶ μωρῶν οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι εἶνε σπάνια λέξεις καὶ ὅτι ἄλλο ὁ ἔντιμος καὶ ἀγχίνους κ. Ἀργυριάδης λέγει. Μόνον αἱ λέξεις χοϊκός καὶ ἐσθλός δύναται πως νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς σπάνια καὶ τοῖς παισὶν ἄγνωστοι· οὐδέποτε ὅμως ὡς ἀκατανόητοι. Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ Ἀλφαβητάριον μεταξὺ τῶν σκοπῶν, οὓς ἐπιδιώκει εἶνε καὶ ἡ ἀπόκτησις τῆς ἐξέως ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἐντυγχανόντων αὐτῷ. Λέξεις δὲ εἰς ἃς νὰ ὑπάρχωσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὰ φωνήεντα ο καὶ ι χωρὶς νὰ συνεχφωνῶνται καὶ λέξεις ἐνέχουσαι τὸ σθλ δὲν ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ὥστε νὰ δύναται τις νὰ εἶνε ἐλεύθερος ἐν τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ. Τοῦτο ὁ εὐπαίδευτος ὁ κριτῆς δὲν ἔπρεπε νὰ ἀγνοῇ.

ἑαυτοῦ τιμῆς τοῦλάχιστον ἔπρεπεν ὁ κ. κριτῆς πρῶτον νὰ μὴ παραλείψη τὰς λέξεις αὐτοῦ « αὐχὴν ῥύγχος καὶ ὀπωρικὰ », ἀφοῦ κατέλεξεν ἤδη ταύτας ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐμῶν ἀμαρτημάτων· δεύτερον νὰ μὴ χαρακτηρίσῃ τὰς λέξεις αὐτοῦ ὡς ἀφελεῖς, ἀφοῦ ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ αἱ λέξεις « ξέξασπρη, βραχόσφακτα, μολυβοκονδυλογλυπτοπελεκητὴ κναξβὶ ζὰμψ καὶ τὰ ἄλλα ἀπαίσια ἐκεῖνα γλωσσικὰ ἐκτρώματα· τρίτον νὰ μὴ χαρακτηρίσῃ ὡς εὐλήπτους τὰς λέξεις « συναυλία θραῦσις πόθος κάλλος ἄγνοια εἶδος » κτλ. τέταρτον νὰ μὴ ἀποσιωπήσῃ τὰς 902 ἀσήμους καὶ ἀλόγους συλλαβάς, αἵτινες φύσει κεναὶ οὔσαι, εἶνε ἀκατανόητοι καὶ ἰκαναί, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐλέχθη, νὰ ἀποβλακώσωσιν ὄχι μόνον τὸν νοῦν ἐξαετῶν καὶ ἐπταετῶν παιδαρίων, ἀλλὰ καὶ ἀνδρῶν πολὺ στερεώτερον τὸν νοῦν ἐχόντων· πέμπτον νὰ μὴ ἀποκρύψῃ τὰς λέξεις « σῦς ἴς ῥιπίς ῥάξ, ῥώξ »· ἕκτον νὰ μὴ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ προσποιηθῇ ὅτι δὲν εἶδε δῆθεν τὰς λέξεις « σῖτα πυρὸς μῖτος σφίγξ χοῦς χθὼν γδοῦπος ἄρουρα αἶθυια ἀβδᾶς κλίμα μνᾶ ὕσπληξ » κτλ. κτλ.

Συνωδᾶ δὲ τούτοις καὶ ὁ ἄλλος ἐπίσης νουνεχῆς καὶ ἔντιμος Κύριος, ὁ ἀείποτε νήφων κ. Ζησίου, περὶ τοῦ Ἀναγνωσματαρίου μου τῆς τετάρτης τάξεως προκειμένου, γράφει (σελ. 29): « Ἄλλο σφάλμα τοῦ κ. συγγραφέως περὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ ἀναγνωσμάτων εἶνε ἡ χρῆσις ἐνίοτε λέξεων τῆς ἀρχαίας γλώσσης, αἵτινες δὲν εἶνε ἀπαραίτητοι διὰ τοὺς παῖδας ». Ὡς τοιαύτας δὲ ἀναγράφει τὰς λέξεις « βύρσα, γράστις, μέτωπον συννεφές, γῆ ἀρόσιμος 1) τεχνητεύματα, ἐπιτεχνήματα, καλλιλαμπέτης ἥλιος 2), δέλφακες, κρότῶνες 3),

1) Ἡ λέξις βύρσα ἐμφανίζεται ἐν τῷ κοινοτάτῳ βίῳ ὡς μέρος τῶν ἐν τοῖς στόμασι πάντων φερομένων λέξεων: βυρσοδέψης, βυρσοδεψεῖον. Ἡ λέξις γράστις εἶνε εὐνόητος, ὡς ὁμόηχος τῇ κοινοτάτῃ λέξει « γρασίδι ». Τὸ μέτωπον τὸ συννεφές εὐνόητον, καθότι πάντες λέγομεν « μέτωπον συννεφιασμένον ».

2) Οἱ Σκύθαι καὶ οἱ Παφλαγόνες μόνον δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσωσι τὰς λέξεις ταύτας, πιθανὸν δὲ καὶ τις οἴνω ὑποβεβρεγμένος· ἀλλὰ τὰ εἰς τὰ παρ' ἡμῖν σχολεῖα τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως φοιτῶντα παιδάκια οὔτε Σκύθαι εἶνε οὔτε Παφλαγόνες οὔτε οἴνω ὑποβεβρεγμένα.

3) Αἱ δύο αὗται λέξεις σπάνιαι ὄντως οὔσαι ἐξηγοῦνται ἐν αὐτῷ τῷ κειμένῳ. Ἀποζῶν δὲ ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ὁ κ. Ζησίου δὲν ἔπρεπε νὰ ἀγνοῇ τὰ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς περὶ παρομοίων περιπτώσεων λεγόμενα (Τέχνη ῥητορικὴ 10, 10): Ἔτι κάκεινο πλημμέλημα ἐν τῇ λέξει, τὸ ὑπὸ φιλοτιμίας



εὐοργησία 1) νάπας, λόχμας 2) ὑποπερκάζει περὶ τῶν σταφυλῶν, φριμάσσονται περὶ τῶν ἵππων προκειμένου» καὶ πλέον οὐ 3).

Ἐν τῇ ἀγγινοίᾳ δὲ καὶ τῇ ὑγείᾳ τοῦ ἥθους τῇ διακρινούσῃ αὐτὸν ἐλησμόνησεν ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐβράβευσεν (« ἡ ἐπιτροπεία βραβεύει », ἐκθ. σελ. 1 ) Ἄλφαθητάριον — καλῶς σημειωτέον τοῦτο, Ἄλφαθητάριον καὶ ὄχι Ἀναγνωσματάριον τῆς τετάρτης τάξεως — ἐν ᾧ περιέχονται σὺν ταῖς ἄλλαις καὶ αἱ λέξεις « τὰ σῖτα ὑσπληξ πυρὸς ἰς σῦς ῥῶξ ἔδδιξ κάδδιδος » κτλ. κτλ.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα εἶνε ἔργα ἤκιστα ἐντίμοις καὶ σοφοῖς ἀνδράσι καὶ πώγωνι πολιῶ καὶ βαθεῖ πρέποντα, ἐντιμοὶ κ. κ. κριταί. Ταῦτα ἀλλαχοῦ προκαλοῦσι τοὺς ἐμπτυσμοὺς τῆς κοινωνίας καὶ τὴν τιμωρίαν τῆς πολιτείας, ὅπως καὶ παρ' ἡμῖν ἄλλοτε ἐγένετο· ἀλλ'

Ἦδη νῦν αἰδῶς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,  
αὐτὰρ ἀναιδεῖν γαῖαν ἐπιστρέφεται.  
βέβακε δ' ὄρκων χάρις, οὐδ' ἔτ' αἰδῶς

πᾶσι χρῆσθαι τοῖς (σπανίοις) ὀνόμασι πανταχοῦ τὸν καιρὸν μὴ προστιθέντα οἷον λέγων ἱστορικὸν που ὄνομα διαλεκτικὸν ποιητικὸν ἐκ τραγωδίας ἢ κωμωδίας φθέγγεσθαι ὄνομα... οὐχ ὡς οὐκ ἔστι που καὶ διαλεκτικὸν ὄνομα καὶ ἱστορικὸν καὶ πολιτικὸν ἐν τοῖς ποιητικοῖς βιβλίοις ἀλλ' ἐπίστασθαι δεῖ καὶ τὸν καιρὸν τῆς χρήσεως καὶ τὴν διοίκησιν: . . . . ἔστι δὲ ἡ διοίκησις ἐκείνη τὸ προσεξηγήσασθαι καὶ τοῖς προταχθεῖσιν ἢ ἐπιφερομένοις οὔσι γνωρίμοις ἀφανίσαι τὴν καιρότητα τοῦ ὀνόματος.

1) Ἡ λέξις αὕτη εὐνόητος οὔσα εἶνε ἀναγεγραμμένη ἐν τῷ κατακρινομένῳ βιβλίῳ μου μόνον ὡς ἐπιγραφή κεφαλαίου.

2) Λέξεις γνωστόταται ἐκ τῆς πραγματογνωσίας τῶν προηγουμένων ἐτῶν καὶ ἐκ τῶν στοιχειωδῶν ἐγχειριδίων τῆς φυσικῆς ἱστορίας, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ τὰ εἰκότα· διότι καὶ ἄλλος, ἐπίσης ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀποζῶν μεμουςωμένος κριτῆς, ὁ κ. Πρωτόδικος, ἐπαναλαμβάνει μετὰ πολλῆς ἐλαφρότητος τὰ αὐτά. Καὶ ἄλλως δὲ φλυαρεῖ ὁ Πλάτων λέγων « τοῖς παιδαρίοις ἔστι διδάσκαλος ὁ φράζων; ».

3) Αἱ λέξεις αὗται δηλοῦσι πράγματα καὶ καταστάσεις· οὐδεμία δὲ τοιαύτη λέξις εἶνε δυσνόητος· δυσνόητοι λέξεις διὰ τὰ μικρὰ παιδία εἶνε μόνον αἱ δηλωτικαὶ ποιοτήτων καὶ ιδιοτήτων. Πλὴν δὲ τούτων τὰ περὶ οὗ λόγος πράγματα ταῦτα ἀδύνατον νὰ ἐκφρασθῶσιν ἄλλως ἐν γλώσσῃ ἀπλῇ καὶ γνησίως Ἑλληνικῇ, ὡς ἀπαιτεῖ ὁ Νόμος, δι' οὗ καθορίζονται τὰ κατὰ τὰ ἀναγνωστικά ταῦτα βιβλία. Ὅστε δυοῖν θάτερον ἢ πρέπει τις νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς δήλωσιν τούτων λέξεις βαρβάρους, αἵτινες ἐπίσης εἶνε ἄγνωστοι εἰς τὰ παιδάρια, διότι τὰ δι' αὐτῶν δηλούμενα πράγματα εἶνε ἄγνωστα, ἢ πρέπει νὰ μείνωσιν ἄγνωστα τὰ πράγματα ταῦτα εἰς τὰ παιδάρια. Ταῦτα δὲ διὰ τί; Τὴν ἀπόκρισιν ἄς τὴν δώσῃ ὁ κ. Ζησίου, διότι οὐδεὶς λογικὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ δώσῃ αὐτήν. Ὁ δὲ κ. Ζησίου κατεδείχθη ἐκ τῆς κρίσεώς του ταύτης ὅτι εἶνε σοφώτερος ἀφ' ὅτι μέχρι τοῦδε ὑπελαμβάνετο,

Ἑλλάδι τῷ μεγάλῳ μένει, αἰθερία δ' ἀνέπτα.—  
'Ἀλλὰ τῶν χρηστῶν ἔχει τιν' ἐπιμέλειαν καὶ Θεός 1).

Περαιτέρω· ὁ αὐτὸς κριτής, ὁ κ. Ζησίου, ἀποκρούων ἐκ τοῦ Ἐναγνωσματορίου μου τῆς τετάρτης τάξεως τὰς καθωμίλημένας δημώδεις λέξεις «τὰ κακόμοιρα, μαρούλια, κουρέλια» (!) 2) καὶ τὸν συμφυρμὸν αὐτῶν μετὰ λέξεων σπανιωτάτων τῆς ἀρχαίας γλώσσης ὡς «πρὶν ὁμως τρυπώσωσιν ἐκεῖ ἔδεσαν εἰς τὸ ἄκρον μιᾶς ῥόκας ἐν ἐρυθρὸν μανδήλιον καὶ ἐστερέωσαν τὴν ῥόκαν ἐπὶ τῆς χιονοσκεποῦς καλύβης — ἤκουσαν ἔξω τὸν βύαν νὰ μυκᾶται (!) καὶ τὴν θύελλαν νὰ μαίνηται» 3), ἐπιλέγει· «Ταῦτα ἠδύναντο νὰ λείπωσι καὶ νὰ μὴ ἀπολέσῃ μηδὲν ἢ εὐγένεια τῆς γλώσσης, ἣν μεταχειρίζεται ἐν τῷ Ἐναγνωσματορίῳ αὐτοῦ ὁ κ. συγγραφεύς» 4).

1) Θεόγνις 647. — Εὐριπίδης Μῆδεια 439. — Μένανδρος ἀπόσπ. 379. Cook τόμ. 3, σελ. 109.

2) Ἡ λέξις κουρέλια, ἣτις ἀναγράφεται ἐνταῦθα, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως γείνη ἡ παρατήρησις τοῦ κ. κριτοῦ εὐπροσωποτέρα, οὐδαμοῦ τῶν τεσσάρων ἀναγνωστικῶν μου βιβλίων φέρεται. Ὁ κ. κριτής ἀπλούστατα ψεύδεται. Μόνον ἐν τῷ τῆς 6' τάξεως ἑλληνικῷ Ἐναγνωσματορίῳ μου ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ γείνη χρῆσις τῆς ἐννοίας ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ (ἴδ. σελ. 36 ἐν ἀρχῇ) ἐγράφη «πῶς τολμᾶς νὰ ζητήσης ἓνα ἄρτον ἀντ' αὐτοῦ τοῦ ῥάπου;»

3) Καὶ ἐνταῦθα ψεύδεται ὁ κ. Ζησίου. Γεγραμμένον εἶνε «ἐκεῖ δὲ καθήμενα τὰ δυστυχῆ ἤκουσαν ἔξω τὸν βύαν νὰ φωτάζῃ καὶ τὴν θύελλαν νὰ μαίνηται». — Τὸ πρᾶγμα εἶνε τόσον χαρακτηριστικὸν τῆς ποιότητος τῶν ἰδιορρύθμων τούτων κριτῶν, ὥστε πᾶς βδελυσσόμενος τὸ ψεῦδος ἀνάγκη νὰ ἴδῃ τὸ πρᾶγμα ἐν τῷ ἐντύπῳ Ἑλληνικῷ μου Ἐναγνωσματορίῳ τῆς τετάρτης τάξεως, ἔκδ. 1892, σελ. 135, περὶ τὸ μέσον, ἐν τῷ στίχῳ 14 ἀπὸ τῶν ἄνω.

4) Ἄλλὰ πλὴν τῆς «εὐγενείας» δέον ἢ λέξις νὰ στοχάζεται καὶ τοῦ πρέποντος. Πάντες οἱ Ἕλληνες τεχνογράφοι μιᾶ φωνῇ ἐφιστῶσι τὴν προσοχὴν τῶν περὶ τοὺς λόγους ἀσχολουμένων εἰς τὸ σπουδαιότατον τοῦτο στοιχεῖον αὐτοῦ. — Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς περὶ συνθέσεως ὀνομάτων κεφ. 20: «Εἷς ἔτι καταλείπεται λόγος ὁ περὶ τοῦ πρέποντος, εἴ τι ἔργον ἀτυχεῖ τούτου τοῦ μέρους, εἴ καὶ μὴ τοῦ παντός, τοῦ κρατίστου γ' ἀτυχεῖ. Πρέπον ἐστὶ τὸ τοῖς ὑποκειμένοις ἀρμόζον προσώποις τε καὶ πράγμασιν, ὡσπερ ἡ ἐκλογή τῶν ὀνομάτων, ἢ μὲν τις ἂν εἴη πρέπουσα τοῖς ὑποκειμένοις, ἢ δὲ ἀπρεπής, οὕτω δὴ πού καὶ ἡ σύνθεσις. — Ἀριστοτέλης, Ῥητορικὴ 1409, α, 10: Τὸ δὲ πρέπον ἔξει ἢ λέξις, ἐὰν ἦ παθητικὴ καὶ τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν ἀνάλογος. Τὸ δὲ ἀνάλογόν ἐστίν, ἐὰν μήτε περὶ εὐόγκων αὐτοκαθδάλως λέγηται, μήτε περὶ εὐτελῶν σεμνῶς, μηδ' ἐπὶ τῷ εὐτελεῖ ὀνόματι ἐπὶ κόσμος. — Δημήτριος περὶ ἑρμηνείας κ. 276. Walz, Rhetor. Graec. τόμ. 9, σελ. 113. Spengel, τόμ. 3, σελ. 320: Πειραῖσθαι δὲ τὰ ὀνόματα πρεπόντως λέγειν τοῖς πράγμασιν. — Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθένους δεινότητος, κεφ. 12: Οὐχ ἅπαντα δὲ γε τὰ πράγματα τὴν αὐτὴν ἀπαιτεῖ διάλεκτον· ἀλλ' ἐστίν ὡσπερ σώμασι πρέπουσά τις ἐσθής,



Λοιπὸν κατὰ τὸν κ. κριτὴν, ἀπορρίψεως ἄξιον εἶνε τὸ ἀναγνωστικὸν βιβλίον ὅπερ ἐκ τῆς δημώδους καθωμιλημένης ἀνέγραψε τὰς λέξεις «κακόμοιρα μαρούλια τρυπὸν ῥόκα καὶ μανδήλιον». Ἄλλαι δὲ ἀναγράφονται, τῶν ἐκ ψευδολογίας προελθουσῶν ἐξαιρου-

οὔτω καὶ νοήμασι ἀρμόττουσά τις ὀνομασία. Τὸ δὲ ἐκ πάντων ἠδύνειν τὰς ἀκοὰς εὐφώνων τε καὶ εὐλέκτων ὀνομάτων ἐκλογὴ οὐ πανταχοῦ χρήσιμον. Ἐρμογένης, Προγυμνάσματα 10, ἐκδ. Walz, τόμ. 1, σελ. 47, Spengel, τόμ. 2, σελ. 16: Ἄρεται δὲ ἐκφράσεως μάλιστα μὲν σαφήνεια καὶ ἐνάργεια . . . ἔτι μέντοι συνεξομοιοῦσθαι τὰ τῆς φράσεως ὀφείλει τοῖς πράγμασιν· ἂν ἀνθηρὸν τὸ πρᾶγμα, ἔστω καὶ ἡ λέξις τοιαύτη, ἂν αὐχμηρὸν τὸ πρᾶγμα, ἔστω καὶ ἡ λέξις παραπλησία. — Θέων, Προγυμνάσματα 11, ἐκδ. Walz, τόμ. 1, σελ. 242, Spengel, τόμ. 2, σελ. 119. Ἄρεται δὲ ἐκφράσεως αἶδε, σαφήνεια μὲν μάλιστα καὶ ἐνάργεια . . . Τὸ δὲ ὅλον συνεξομοιοῦσθαι χρὴ τοῖς ὑποκειμένοις τὴν ἀπαγγελίαν, ὥστε εἰ μὲν εὐανθές τι εἴη τὸ δηλούμενον, εὐανθῆ καὶ τὴν φράσιν εἶναι· εἰ δὲ αὐχμηρὸν ἢ φοβερὸν ἢ ὅποιον δὴ ποτε, μηδὲ τὰ τῆς ἐρμηνείας ἀπάδειν τῆς φύσεως αὐτῶν.—Αὐτόθ. 10, Walz τόμ. 1, σελ. 237, Spengel τόμ. 2, σελ. 116: Πρέπουσι δὲ λόγοι καὶ τόποις καὶ καιροῖς . . . καὶ μὴν καὶ αὐτὰ τὰ πράγματα ἕκαστα ἔχει πρέπουσαν ἐρμηνείαν. Ταύτης δ' ἂν ἐγκρατεῖς γενοίμεθα, ἔαν μῆτε περὶ μεγάλων πραγμάτων ταπεινῶς λέγωμεν, μῆτε περὶ μικρῶν ὑψηλῶς, μῆτε περὶ εὐτελῶν σεμνῶς, μῆτε παρὶ δεινῶν ἐκλελυμένως, ἀλλὰ τὸ πρέπον ἕκαστω τῶν πραγμάτων ἀποδιδῶμεν στοχαζόμενοι ἅμα καὶ τοῦ ἀρμόττουτος τῷ τε προσώπῳ καὶ τῷ τρόπῳ καὶ τῷ χρόνῳ καὶ τῇ τύχῃ καὶ ἕκαστω τῶν προειρημένων.—Ἀριστοτέλης περὶ ποιητικῆς, 1459, α, 4: Ἔστι δὲ μέγα μὲν τῷ ἕκαστω τῶν εἰρημένων πρέποντως χρῆσθαι . . . τοῦτο οὔτε παρ' ἄλλου ἔστι λαβεῖν εὐφυΐας τε σημείον ἔστιν». — Ἄπρεπές ὄθεν καὶ ἀνάρμοστον καὶ ἀφυΐας σημείον θὰ ἦτο, ἂν ἐν λόγῳ σφόδρα λιτῶ ἀντὶ μαρούλια ἐγράφετο θρίδακες ἢ θριδακίνη· ἀντὶ ἐτρύπωσεν, ἐγράφετο ὑπεισέρπυσεν ἢ ὑπεισέδεν· ἀντὶ κακόμοιρα ἐγράφετο βαρυδαιμονοῦντα, δύσμοιρα, μέλεα, οἰζηρά, βαρὺν τὸν δαίμονα εἰληχότα, οἷς ὁ δυσπόνητος δαίμων ἄγαν βαρὺς ἐνήλατο. Καὶ νῦν εὐκαιρον νὰ ἀκουσθῆ καὶ παρ' ἡμῖν τὸ πανταχοῦ ἀλλαχοῦ, ὅπου αἰδῶς νενόμισται, ὑπὸ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς ἐπὶ ἀναλόγου τῇ ἡμετέρᾳ περιστάσει εἰρημένον: «Ἄ δέ γε Αἰσχίνης περὶ τοῦ Δημοσθένους γράφει συκοφαντῶν . . . τότε μὲν ὡς πικροῖς καὶ περιέργοις ὀνόμασι χρωμένου, τότε δ' ὡς ἀηδέσι καὶ φορτικοῖς, ῥαδίας ἔχει τὰς ἀπολορίας . . . Εἰ οὖν μὴ κατὰ τὸν οἰκεῖον καιρὸν τῇ πικραινούσῃ διαλέκτῳ χρωμένον ἀπεδείκνυεν αὐτόν, ἢ πλεονάζοντα ἐν αὐτῇ καὶ τῆς ποσότητος ἀστοχοῦντα, εἰκότως ἂν ὡς ἀμαρτάνοντα διέβαλλεν. Ὁ δὲ τούτων μὲν οὐδέτερον ἔχει δεικνύειν, κοινῶς δὲ διαβάλλει. . . εἰ μὲν οὖν τὴν ἀκαιρίαν ἢ τὸν πλεονασμὸν τῆς ἐξηλλαγμένης ἐρμηνείας διασύρων, καὶ ταῦτα εἴρηκεν ὡς τοῦ Δημοσθένους περὶ ἕκαστον αὐτῶν ἀμαρτάνοντος, ψεύδεται προφανῶς. Ὁ γὰρ ἀνὴρ ἐν μὲν ταῖς δημηγορίαις καὶ τοῖς δημοσίοις ἀγῶσι πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν ὑποθέσεων ἀποβλέπων, κέχρηται τῇ τοιαύτῃ κατασκευῇ πολλάκις· ἐν δὲ τοῖς ἰδιωτικοῖς λόγοις, οὓς περὶ μικρῶν συμβολαίων ἰδιώταις ἀνθρώποις ἔγραψε, τὴν κοινήν καὶ συνηθὴ λέξιν ἐπιτηδεύει . . . ταῦτα μὲν οὖν ἐγκώμια τῆς Δημοσθένους δεινότητος ὄντα, ὡς ἀμαρτήματα φέρων Αἰσχίνης, οὐκ ἀληθῶς μὲν, εὐλόγως δ' ἴσως, ἐχθρὸς ὢν, καὶ οὐδὲν ἄλλο διαβάλλειν δυνάμενος, ἀπερισκέπτως, ὡς ἐγὼ κρίνω, συκοφαντεῖ. (Περὶ τῆς λεκτικῆς Δημοσθένους δεινότητος, κεφ. 55 καὶ 56).

μένων.— Περαιτέρω· εἶνε σπανιώταται αἱ ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. γλώσσης ἐν αὐτῷ καταγεγραμμένοι λέξεις « ἐρυθρὸς καὶ χιονοσκεπής ».— Καὶ τέλος εἶνε καταδικαστέος ὁ « σωρισμὸς » 1) τῶν λέξεων « τρυπόνω ῥόκα — ἐρυθρὸς χιονοσκεπής ». Λέγει τι πλέον τούτου ὁ κ. κριτής; Ἡ ἐκθεσις εἶνε πρόχειρος καὶ δύναται ὁ βουλόμενος νὰ ἀναγνώσῃ τὴν κριτικὴν ταύτην παρατήρησιν.

Ἐρωτῶ· εἶνε κριτής ὁ κατακρίνων μὲν διὰ τοιαῦτα δῆθεν λεκτικὰ παραπτώματα τὸ ἐν βιβλίον, διότι ἔτυχε νὰ εἶνε ἐμόν, ὑπερπαινωῶν δὲ τὸ ἄλλο, διότι ἔτυχε νὰ μὴ εἶνε ἐμόν, τέλειον ὁμως καὶ ἀνυπέβλητον παράδειγμα πλὴν καὶ ἄλλων καὶ λεκτικῆς ἀνωμαλίας καὶ χυδαιότητος καὶ βαρβαρότητος ὄν; Εἶνε κριτής ὁ ἐκλέγων ἐκ τοῦ πρὸς βράβεισιν προωρισμένου βιβλίου, θησαυροῦ αὐτόχρημα ὄντος ἀκυρολογιῶν, σολοικισμῶν, μίξεως ἀκρίτου τῶν ἀμικτων, συγκλώσεως τῶν ἀσυγκλώστων, καὶ ὡς σφάλματα λεκτικὰ — καὶ ταῦτα διορθωτέα μάλιστα ἀποκαλῶν — μόνον τὰ ὀλίγα καὶ ἀπλᾶ ταῦτα « ὁ ἥλιος εἶνε πάντα ζεστός — ὑγιείαν — κατακουρασμένος — κατόπιν ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν — χάνδρας — ἐμαζεύθησαν νὰ κάμουν μεγάλο ταξειδί — ἀραδιασμένας — τὸ ἴδιο χωρίον », ἀποκρύπτει δὲ τὰ πάμπολλα καὶ παναίσχιστα ἄλλα; Τὰ εἶδεν, ὅταν διεξήρχετο τὸ βιβλίον; Ἄλλὰ τότε διὰ τί τὰ παραλείπει; 2) Δὲν τὰ εἶδεν; Ἄλλὰ ποῦ εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς του, ἢ μᾶλλον εἰς ποίαν κατάστασιν διανοητικὴν διετέλει, ὅταν διεξήρχετο ταῦτα;

Δύναται δὲ ἄνθρωπος σωφρονῶν καὶ νηφάλιος νὰ μὴ αἰσθανθῇ βδελυγμίαν βλέπων καὶ ἀκούων λεκτικὰ αἴσχη οἷα τὰ βραβευθέντα ταῦτα τοῦ Ἀναγνωσματαρίου τοῦ κ. Κουρτίδου; « ὁ πατέρας ἢ μητέρα τὰ παιδιὰ μου τὰ ἀδέλφια κουμπάρε ψυχογιὸς ἀφεντόπουλο σκλάβος τὴν λεβεντιὰ ἀπολίτευτοι πανιὰ πλάτη σοῦβλα τραπεζομάντηλον μοῦχλα καρφίτσα γαβάθα χέρι ῥαβδί χορτάρι κομμάτι διαμάντι κονδύλι ψωμί λιθάρι

1) Volkmann, Hermagoras, 1865, σελ. 246 : οὕτως ἀναγινώσκειται νῦν τὸ παρὰ Κυντιλιανῶ (Instit. 8, 3, 69) φερόμενον κοινισμὸς, δι' οὗ σημαίνεται ἡ ἀνάμιξις τῶν διαλέκτων τῆς Ἀττικῆς μετὰ τῆς Δωρικῆς καὶ Ἰωνικῆς καὶ Αἰολικῆς. Ὁμοίαν ταύτη θεωρεῖ ὁ Κυντιλιανὸς καὶ τὴν ἀνάμιξιν τοῦ ὑψηλοῦ καὶ ταπεινοῦ, τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νέου, τοῦ ποιητικοῦ καὶ τοῦ δημώδους.

2) Κορνοῦτος, τέχνη Ῥητορικὴ 122, 108 : Παράλειψις δ' ἐστὶ τῶν βλαπτόντων ἡμᾶς ἀμνηστία. Ὀλιγάκις μὲν οὖν τελέως κατασιωπήσομεν, εἰάν δὲ μὴ συγχωρώμεθα παρὰ τοῦ ἀντιδίκου, θέντες αὐτὰ παρὰ τάξιν ἐπιθολώσαντες ἔροῦμεν.

αὐλάκι ξυλάκι κοντόν ἤμουν εἶχαν κάνω μαζεύω πεζεύω  
στρεφογυρίζω στεναχωρηθεῖς ξενιτευμένος φαντασμένος  
καταλασπώμενος προσέξετε ρίψετε δοκιμάσετε ἀγριοκυτ-  
τάζονται ραγίζεται ἀπεκρίθηκα σκύπτω εὐρῆκα, αὐγὸ σπα-  
σμένο, ἕκατὸ δραχμάς, πρόστυχη ἐργασία, φορτηγὰς ἀμά-  
ξας, μακρὺ μακρὺ, μὲ συμπάθειο, ὁ δεῖνας καὶ τάδε, ση-  
μαντικὸν ὑποκείμενον, κατηραμένε κλέπτη, ἰδὲ καὶ ἓνα  
πέταλον, ἀλύπητα κτυποῦσε, κάμποσον καιρόν, ἐν ῥαβδί  
ἕως τὸ ἀνάστημά του, πάρε το, θὰ μοῦ ἐταίριαζε πολὺ,  
αὐτὸ μοῦ πάγει, πάγει καὶ αὐτό, πάγει ὁ θησαυρὸς μου,  
τὸ ἔλαβεν εἰς ὑπόληψιν, ἐκεῖνος ὅμως διὰ εὐχαριστῶ, πον-  
τικὸς μὴν ἀρκεύμενος, ἔστεκα παράμερα, κάνω μία γα-  
βάθα ὅταν μεγαλώσω νὰ σᾶς δίνω νὰ τρώγετε σὺ καὶ ἡ  
μητέρα — ἀν ἐγγίσης μόνον αὐτὸ τὸ χορτάρι, θὰ ἔχης νὰ  
κάμης μὲ ἐμὲ — δοκιμάσετε νὰ σπάσετε — πρὶν μάθω νὰ  
πλέκω καλάθια, καὶ κερδίζω μὲ τὸν κόπον μου τὸ ψωμί  
μου, ἐγύριζα εἰς τοὺς δρόμους καὶ ἐδιακόνενα. Ἐνθυμοῦ-  
μαι τοὺς περιφρονητικοὺς λόγους τῶν διαβατῶν, τὰς ἡμέ-  
ρας κατὰ τὰς ὁποίας ἔτρεχα ἡμίγυμνος καὶ ἀνυπόδητος  
ἀπὸ θύρας εἰς θύραν καὶ τὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος ἐπλά-  
γιαζα χωρὶς νὰ φάγω. Ἡ καρδιά μου σπαράζεται κτλ. —  
ἀναρριχᾶται εἰς τὰ ἐξάρτια καὶ λύνει καὶ δένει τὰ ἰστία —  
ἡ εὐεργεσία ὅσον μυστικὴ εἶνε τόσῳ μεγαλειτέραν ἀξίαν  
ἔχει — ἀραδιασμένας ἐπάνω εἰς τὰ κατάρτια — ἐκτοπι-  
στικὰ πτηνὰ . . αἱ ἀκανθυλλίδες, αἱ ἀηδόνες, τὰ ὀρτύκια,  
οἱ κόσσυφοι, οἱ σπῖνοι, οἱ κοῦκοι, οἱ γέρανοι, οἱ κύκνοι,  
αἱ ἀγριόχηναι, αἱ ἀγριόπαπαι καὶ πολλὰ ἄλλα. — ἀλλ' ἡ  
μαγεύρισα ἀντὶ νὰ τὴν ρίψη ἔσταξε βουλοκέριον . . καὶ  
ἔπειτα προσήλωσε δι' αὐτῆς τὸ μαντίλιόν της ἐπὶ τοῦ στή-  
θους — καὶ . . κόκκους, οἱ ὁποῖοι μ' ἐδαιμόνισαν . . καὶ ἐν  
ἀστραπτερόν κόκκαλον — δὲν βλέπετε πῶς ἐχώθηκα εἰς  
τὴν λάσπην διὰ νὰ τὸν ἐβγάλω ἀπὸ τὸ χανδάκι καὶ ἐκεῖνος  
δι' ἀνταμοιβὴν μοῦ ἔδωκε τὴν γροθιάν. — αἶ, σὺ παληό-  
παιδο — αἶ, σὺ, κουφάλα! . . καὶ ἐξηκολούθησα νὰ μαζεύω  
ῥαδίκια — ἐσκόρπιζαν παντοῦ κάτι ποῦ λέγεται ἀνθρακικὸν  
ὄξύ. — ἄχ, μητέρα, εἶπε ψελλίζουσα ἡ Ἐλένη εἰς τὸ μα-



γειρειὸ εἶνε ἓνα φάντασμα, ἓν ἄσπρο φάντασμα.—ἐγὼ δὲν ἀπλώνω χέρι εἰς ξένον πράγμα· θὰ παραδώσω ψυχὴν μίαν ἡμέραν· καὶ ἔπειτα χρήματα ἄδικα κερδημένα δὲν πιάνουν τόπον — μὴ μὲ ἀφήσετε νὰ πέσω κατὰ γῆς, καὶ ἔπειτα δὲν θὰ εἴμπορῆτε νὰ μ' εὔρετε» καὶ πάμπολλα ἄλλα ὁμοδίαιτα τούτοις καὶ πάντα οἷα ἐκ τριόδου.

Ἄλλ' ἂν ἐν τῇ σκοτοδίνῃ καὶ τῇ παραζάλῃ αὐτοῦ δὲν κατώρθωσε νὰ διακρίνη τὰ λεπτεπίλεπτα ταῦτα παραπτώματα τοῦ ἔλληρος λόγου ὁ οὐδέποτε κερηθαρῶν κλεινὸς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων διδάσκαλος κ. Ζησίου, ἀλλὰ τί παθῶν ἢ τί μαθῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ τὰ χονδροειδέστατα περὶ τὴν στίξιν καὶ τὴν συναλοιφήν τῶν φωνηέντων πλημμελήματα; Πλημμελήματα μὴ ἀπαντῶντα οὐδὲ εἰς τὰς φαυλοτάτας τῶν ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου μέχρι τοῦδε ἐκδοθεισῶν φυλλάδων;

Πρέπει νὰ εἶνέ τις εἰς τὴν ἐσχάτην κραιπάλην ἢ νὰ λημᾶ κολοκύνταις, ὅπως μείνη ἀπρόσβλητος ὑπὸ τῶν χονδροειδεστάτων καὶ πολυπληθεστάτων τούτων τοῦ βραβευθέντος βιβλίου πλημμελημάτων!

Ἐξαιρετικῶς ἐκ πάντων τῶν μέχρι τοῦδε δι' Ἑλληνικῶν στοιχείων ἐκδοθέντων βιβλίων μόνον ἐν τῷ βραβευθέντι τούτῳ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ τὰ ὑποκείμενα χωρίζονται διὰ σημείου στίξεως ἀπὸ τὰ ῥήματα 1), τὰ ῥήματα ἀπὸ τὰ ὑποκείμενα 2), τὰ κατηγορούμενα ἀπὸ τὰ ὑποκείμενα 3), οἱ προσδιορισμοὶ οἱ παντοειδεῖς ἀπὸ τὰ ὑπ' αὐτῶν προσδιοριζόμενα 4). Μόνον ἐν τούτῳ τῷ βραβευθέντι ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ ἀχώρισται μένουσιν αἱ κλητικαὶ 5), τὰ ἀσύν-

1) Σελ. 122: Ὁ διάσημος Ἀμερικανὸς Οὐάσιγκτων, ἐκάθητό ποτε.— Σελ. 123: Οἱ ἀλιεῖς, σχίζουσιν αὐτόν.— Σελ. 141: Ἡ Μετάνειρα, κατετρόμαξεν.— Ἐπίσης καὶ ἐν σελ. 4. 4. 33. 71. 149. 163. 164. 170. 184.

2) Σελ. 3: Αἴφνης ἔρχεται, ὀρμητικῶς ἐκ τῶν ἀγρῶν πελαργός.— Σελ. 70: Τῷ λέγει, ὁ Ἑρμῆς κτλ.

3) Σελ. 107: Τὰ δένδρα, εἶνε οἱ καλλίτεροί μας φίλοι.

4) Τὸν ὅποιον μετέφεραν ὡς νεκρόν, εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.— Σελ. 6: Εἰς πολλὰς χώρας, τὰ πτηνὰ ταῦτα δὲν εὐρίσκουσι. . . — Σελ. 8: Ὁ μικρὸς ἔγγονος τοῦ γέροντος, παίζων, εἶχε φέρη,— Σελ. 88: Οἱ μύρμηκες οἵτινες φημίζονται, διὰ τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν δραστηριότητά των, συγχρόνως δύνανται κτλ.— Ἐπίσης καὶ ἐν σελ. 7. 58. 84. 122. 126. 159. 172 δῖς. 186.

5) Σελ. 17: Ὑιέ μου μὴ ἀπομακρύνεσαι.— Σελ. 28: Ὁχι κόρη μου.— Σελ. 42:

δετα 1), αἱ παραθέσεις 2), αἱ διὰ τοῦ δὲ μεταβάσεις τοῦ λόγου 3), οἱ λόγοι οἱ ἀναφορικοὶ 4), οἱ ἀντιθετικοὶ 5), οἱ αἰτιολογικοὶ 6), οἱ ὑποθετικοὶ 7), οἱ τελικοὶ 8), οἱ χρονικοὶ 9). Μόνον ἐν τούτῳ τῷ βραβευθέντι Ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ χωρίζονται ἡμιτελῶς τὰ ἀσύνδετα 10), αἱ παρενθέσεις καὶ αἱ ἐπεξηγήσεις 11), οἱ χρονικοὶ λόγοι 12) καὶ οἱ ἀναφορικοὶ Ἀλλὰ δὲν μοῦ λέγεις Νικία.— Σελ. 180 : Ποῦ πηγαίνει Δερβίση.— Σελ. 130. Πῶς ἔχεις καλέ μου ἐξάδελφε ; κτλ.

1) Σελ. 149 : Νὰ νικήσωσιν οἱ Ἕλληνες νὰ καταστραφῶσιν οἱ βάρβαροι.— Σελ. 116 : Εἰς τοὺς προσθίους πόδας ἔχει πέντε δακτύλους εἰς τοὺς ὀπισθίους τέσσαρας : —Σελ. 91 : Πλησιάζει εἰς τὸ παράθυρον σκοπεύει ἓνα διαδάτην.

2) Σελ. 169 : Εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀλατοπήγια κοινῶς τηγάνια.— Σελ. 123 : Τὸ ψοτάραχον κοινῶς αὐγοτάραχον.— Σελ. 146 : Προσκαλεῖ γέροντα πιστὸν θεράποντα.

3) Σελ. 173 : Αἱ ὑπὸ τὴν φύλαξιν αὐτῶν χῶραι ἐκαλοῦντο ἀρματωλίκια οὗτοι δὲ... —Σελ. 145 : Πάρις ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου ἤρπασε τὴν ὡραίαν Ἑλένην, σύζυγον τοῦ Μενελάου οἱ δ' Ἕλληνες κτλ.

4) Σελ. 10 : Τὸ τάγμα εἰς τὸ ὅποῖον ἀνήκεν ὁ Καλόκαρδος.— Σελ. 53 : Εἰς τὰ δάκτυλα τὰ ὅποια τὴν ἐκράτουν.— Σελ. 72 : Ἐδεικνυον ἄνθρωπον ὅστις ἔλεγεν. Ἐτι ἐν σελ. 8. 12. 17 (τετράκις). 21. 25 (δῖς). 27. 28 (δῖς). 29. 33. 38. 40, 41. 42 (τρίς). 43. 46. 54. 57. 67 (τρίς). 72 (δῖς). 77. 79. 80. 81. 82. 85. 87. 88. 91. 92. 94. 95 (δῖς). 99. 102 (δῖς). 107 (τρίς). 108. 113 (δῖς). 121. 122. 123. 130. 132. 133. 143. 144. 158. 159. 165. 169 (τρίς).

5) Σελ. 104 : Δὲν ἀπεστράφετο τὴν ἐργασίαν καὶ τοὺς κόπους ἀλλ' ἐπιστρέφων τὴν ἐσπέραν.— Σελ. 106 : Ὅστις, ἂν δὲν τῷ ἔδωκε πλοῦτη τῷ ἐχάρισεν ὁμῶς κτλ.

6) Σελ. 38 : Ἄν εἶσαι δυσηρεστημένος διότι δὲν εἶνε ἀρκετὸς ὁ τόπος.— Ὅμοίως καὶ ἐν σελ. 55, 69, 132. 141. 145. 149. 164.

7) Σελ. 90 : Ἄν ὁμῶς τὸ σῦρη πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος ἐκτελεῖ.— Σελ. 146 : Ὅποια δὲ καταισχύνῃ εἰς ἐμὲ ἂν ἢ Ἑλένη μείνῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ; — Ὅμοίως καὶ ἐν σελ. 22 (δῖς). 32. 48. 109 (δῖς). 118, 181 (δῖς).

8) Σελ. 17 : Μήτε πολὺ ὑψηλὰ νὰ ἀναβαίνης διὰ νὰ μὴ ἀναλύσῃ ὁ ἥλιος τὸν κηρόν.— Ὅμοίως καὶ ἐν σελ. 23 (δῖς). 34. 42. 50. 59. 71 (δῖς). 77. 79, 95. 137. 144 (δῖς). 145 (δῖς). 149. 156. 161.

9) Σελ. 26 : Ὅταν δὲ τὸ δένδρον εὐρίσκεται εἰς κατωφερὲς μέρος ἀναβαίνει εὐκόλως εἰς αὐτό.— Ὅμοίως καὶ ἐν σελ. 9 (τρίς). 18. 24. 25 (δῖς). 29 (δῖς). 34 (δῖς). 38. 41. 47 (τρίς). 50. 51. 54. 61. 68. 72. 79. 92. 99. 102. 103. 126. 132 (δῖς). 140. 143. 157. 188.

10) Σελ. 133 : Οἱ ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ τιμῶνται καὶ δοξάζονται.

11) Σελ. 146 : Ἐν ᾧ τίς οἶδε, πόσοι ἐξ ἡμῶν δὲν θὰ ἐπανέλθωμεν.— Σελ. 165 : Τέλος τὴν 29 Μαΐου τοῦ 1453, ἡμέραν Τρίτην ὁ Μωάμεθ προσέταξε.— Σελ. 166 : Εἰς χεῖράς σας, εἶπεν ἐμπιστεύομαι.— Σελ. 145 : Πάρις ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου βασιλέως τῆς Τροίας. αὐτόθι : Ἐκεῖ ἦλθον οἱ δύο Ἀτρεΐδαι ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηναίων Ἀγαμέμνων καὶ ὁ τῆς Σπάρτης Μενέλαος, ἐκεῖ κτλ.— Καὶ πάλιν : Ἐκεῖ ὁ Διομήδης ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, ἐκεῖ κτλ.

12) Σελ. 83 : Ἦτις ἀφοῦ ἤσυχάσῃ καιρὸν τινα ἐντὸς αὐτοῦ, μεταμορφοῦται εἰς ψυχὴν κτλ.

καὶ δὴ ὅτε μὲν ἐν ἀρχῇ μόνον χωριζόμενοι καὶ εἰς τὸ τέλος μένοντες ἀχώριστοι 1), ὅτε δὲ ἀντιστρόφως, ἐν τῷ τέλει μόνον χωριζόμενοι καὶ ἐν ἀρχῇ μένοντες ἀχώριστοι 2). Μόνον ἐν τούτῳ τῷ βραβευθέντι ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ τὰ σημεῖα τῆς στίξεως ἐξίστανται ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἕξεως καὶ ἢ ἀσυστόλως τε καὶ ἀταλαιπώρως ἀλλοτριοπραγμονοῦσιν, ἢ τέλεον ἀργοῦσι. Τὸ κόμμα πρᾶττει τὰ τοῦ ἐρωτηματικοῦ 3), τὰ τοῦ θαυμαστικοῦ 4), τὰ τῆς ἄνω στιγμῆς 5) καὶ τὰ τῆς κάτω στιγμῆς ἢ τελείας 6), ἢ κάτω στιγμῆ τὰ τοῦ κόμματος 7). Ἐνίοτε δὲ αὐτό τε καὶ πάντα τὰ ὁμογενῆ αὐτῷ ἀργοῦσιν ὅλως πρὰ τὴν φύσιν αὐτῶν 8). Μόνον ἐν τούτῳ τῷ βραβευθέντι ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ τὰ σημεῖα τῆς στίξεως σιληπορδοῦντα καὶ αἰσχροῦς κορδακίζοντα, χωρίζουσιν ἐν τῇ οἰστρώδει αὐτῶν μανίᾳ τὰ ἀχώριστα 9), δὲν χωρίζουσι τὰ χωριζόμενα 10), χωρίζουσι καὶ δὲν χωρίζουσι τὰ αὐτά, εἴτε διεσκορπισμένα

1) Σελ. 10: Ὁ συνταγματάρχης, ὅστις ἦτο συμπατριώτης του καὶ ἐκ τοῦ ἰδίου μάλιστα χωρίου προσεκάλεσε.— Σελ. 18: Τὸ δὲ πέλαγος, ὅπου ἐπνίγη ὁ Ἴκαρος ὠνομάσθη.— Σελ. 22. Τὸ ἀμάξιον τοῦ Δήμου, τὸ ὁποῖον εἶνε φορτωμένον ξύλα ἔπεσεν.— Σελ. 89: Τὰ χρήματα πάλιν, τὰ ὁποῖα ἐξοδεύω διὰ νὰ ἀναθρέψω καὶ σπουδάσω τὰ παιδιά μου τὰ θεωρῶ ὡς κεφάλαιον κτλ.— Σελ. 181: Ὁ δὲ Ἀλῆ πασᾶς, ὅστις ἔβλεπε τὴν μάχην ἀπὸ τινος λόφου ἔφυγεν.

2) Σελ. 88: Οἱ μύρμηκες οἵτινες φημίζονται, διὰ τὴν φιλοπονίαν καὶ τὴν δραστηριότητά των, συγχρόνως δύνανται.— Σελ. 121: Εἶχε κινήση αὐτὸ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ Ἑλένη εἰσῆλθεν.— Ὁμοίως καὶ ἐν σελ. 4, 6, 12, 43 κτλ.

3) Σελ. 58: Δὲν βλέπεις τὰ φορέματά μου, ὁ πατέρας μου εἶνε κτλ.

4) Σελ. 40: Πόσα ταξείδια ἐπεχείρησαν ἕως ὅτου κτίσωσι τὴν κατοικίαν των, χιλιάδες βέβαια.

5) Σελ. 23: Τὸ σῶμα δὲν ἦτο δυνατόν πλέον ν' ἀναλάβῃ, ἦλθεν ὁ θάνατος καὶ οὔτε ἐτιμωρήθησαν.— Σελ. 106: Μὴ πηγαίνῃς νὰ κατοικήσῃς ἐκεῖ, θ' ἀποθάνῃς ἀπὸ τὸν πυρετόν.— Σελ. 34: Καλὰ λοιπόν, ἀπὸ αὔριον θὰ σοῦ κάμω ἀρχήν.— Σελ. 12: Δὲν συλλογίζεται τὸν κίνδυνον τὸ ναυτόπουλον, ἐν πρᾶγμα μόνον συλλογίζεται.

6) Σελ. 120: Καλημέρα, ἐξάδελφε, πῶς ἔχεις, καλέ μου ἐξάδελφε;

7) Σελ. 43: Τοποθετοῦνται εἰς δύο πλαγίας γραμμᾶς, αἱ ὁποῖαι σχηματίζουν γωνίαν, ἐπάνω κάτω ὡσάν τὸ σχῆμα τοῦτο.

8) Σελ. 120: Ἐκ τοῦ ὠραίου δέρματός της κατασκευάζονται κάλλιστα γούνα διὰ τοῦτο εἰς τινὰ μέρη...

9) Σελ. 41: Τὸν χειμῶνα, τὰ ἔντομα μὲ τὰ ὁποῖα τρέφονται αἱ χελιδόνες ἐξαφανίζονται.— Σελ. 80: Τὰ ποιήματα τοῦ Ὀμήρου, διὰ τοὺς παῖδας, οἱ ὁποῖοι φοιτῶσιν.— Σελ. 186: Τέλος τῷ 1828, ἀπεφυλακίσθη, μετὰ ἐν δ' ἔτος ἀπέθανεν.— Σελ. 42: Κάποτε ὁμως, εἰς τὸν δρόμον των τὰς ἀπαντᾷ ἢ καταιγῖς αἱ δυστυχεῖς χελιδόνες τότε... δὲν εἴμποροῦν.

10) Σελ. 23: Ὁχι δὲν θὰ κοπιᾶζωμεν.— Σελ. 24: Ἡ ἀλῆ... ἔχει βραχεῖαν τὴν κεφαλὴν, πλατὺ τὸ μέτωπον ἀκίνητα καὶ ὀρθὰ τὰ ὦτα, τὰ κέρατα κοῖλα πεπιεσμένα, γωνιώδη, καὶ καμπυλούμενα εἰς τὰ ὀπίσω.— Σελ. 88: Παρατηρήθη, ὅτι ὅταν ἐμποδι-



ἐν ταῖς διαφόροις σελίσι τοῦ αὐτοῦ βιβλίου 1), εἴτε καὶ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ σειρᾷ εὐρισκόμενα 2). Ὅλως δὲ ἀχαλίνωτα καὶ ἀνυπότακτα καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀρέσκειαν τὰ μισὰ ταῦτα σημεῖα διὰ τῶν γραμμῶν τοῦ ἐστεμμένου τούτου ἀναγνωστικοῦ βιβλίου σοβοῦντα καταρρίπτουσιν οὐχὶ σπανίως εἰς σωρὸν καὶ μεταβάλλουσιν εἰς κυκεῶνα καὶ προτάσεις καὶ κῶλα καὶ περιόδους τοῦ λόγου, ἕλιγγον οὐ σμικρὸν ἀπεργαζόμενα καὶ θέαμα αἰσχιστον καὶ ἀτερπέστατον παρέχοντα 3).

Ἄλλ' ἂν σιληπορδῶσι καὶ αἰσχροῦς κορδακίζωσιν ἐν τῷ ἐστεμμένῳ τούτῳ ἀναγνωστικῷ βιβλίῳ τὰ σημεῖα τῆς στίξεως, λυσσῶσιν ὁμως ἀριδῆλως καὶ στρηνιῶσι τὰ τῆς συναλοιφῆς τῶν φωνηέντων.

σθῆ — Σελ. 187: Εἰ δὲ μὴ θὰ σὲ σουβλίσω ζωντανόν — Σελ. 108: Εἶνε λευκὸξανθον, ἔχει μικρὰς ἴνας εἶνε ἰσχυρόν — Σελ. 111: Ἔχει εἰς τὴν κορυφὴν φύλλα μακρὰ ἐσχισμένα δεξιὰ καὶ ἀριστερά.

1) Σελ. 81: Δὲν ζητῶ οὔτε ὁμόλογον, οὔτε ἐγγυητὴν — Σελ. 50: Ὁ ἵππος οὔτε τὸν δρόμον χάνει οὔτε προσκόπτει — Σελ. 86: Τοὺς ἄρρενας, καὶ τοὺς ἐργάτας — Σελ. 93: Τίμιος καὶ οἰκονόμος — Σελ. 95: Ἐστάθη εἰς τὴν εἴσοδον καὶ ἐκεῖθεν ἤρώτα — Σελ. 120: Τὰ ὦτα, καὶ τὸ χρῶμα τοῦ τριχώματος — Σελ. 47 καὶ θὰ ἀναπαυθῆτε, καὶ θὰ σᾶς δώσω — Σελ. 148: Ὡ Κληταιμνήστρα, καὶ σὺ ἀγαπητῆ μου Ἰφιγένεια. Οὕτω δὲ καὶ ἐν ταῖς σελίσιν 8 (δῖς), 9 (τρίς), 13, 15 Κ. 17 (δῖς), 18, 23, 25, 26, 29, 32, 33, 37, 43, 47, 48 (δῖς), 49 (τρίς), 51, 53, 57, (τρίς), 59 (πεντάκις), 60, 66, 68, 69 (ἑξάκις), 70 (δῖς), 71, 72, 75, 76 (δῖς), 78, 80, 81, 82 (δῖς) 84, 90, 91, 93, 102, 103, 105, 106, 108, 109, 114, 117, 118 (δῖς), 120 (δῖς), 122, 138 (τρίς), 140, 143 (τρίς), 146 (δῖς), 149 (δῖς), 150, 163 (δῖς), 164 (τρίς), 166, 168, 180, 184 (δῖς), 186 (δῖς). — Περαιτέρω: Σελ. 26: Τόση ἰσχνὴ βλάστησις ὥστε οὔτε ἀγελάδες οὔτε πρόβατα δύνανται νὰ τραφῶσιν — Σελ. 100: Καὶ μ' ἐπλήγωσε τόσον πολὺ, ὥστε θὰ γίνῃ ἀνάγκη — Σελ. 116: Τὴν ἐπλάτυνε τόσον πολὺ, ὥστε ὁ γάτος — Σελ. 117: Τὸ βᾶδισμὰ τῆς εἶνε τόσον ἐλαφρόν ὥστε δὲν ἀκούεται. — Περαιτέρω: Σελ. 117: Ἔως ὅτου κρυφθῆ ἢ ἀναρριχηθῆ — Σελ. 42: Τὴν ἰδίαν πόλιν, ἢ τὸ ἴδιον κωδωνοστάσιον κτλ. κτλ.

2) Σελ. 54: Ἀχυρα καὶ ξυλάρια, καὶ τεμάχια — Σελ. 140: Εἶμαι ξένη, καὶ ἔρημος καὶ πολὺ δυστυχισμένη — Σελ. 94: Νὰ ἔχωμεν τάξιν εἰς τὰς ἐργασίας ἡμῶν καὶ εἰς τὰς ἀσχολίας, καὶ εἰς τὰ σπουδαῖα πράγματα — Σελ. 107: Ἐκαμα καλὴν ἐπιχείρησιν καὶ κερδίζω χρήματα, καὶ ὠφέλησα πολὺ . . ἴδ. καὶ σελ. 140, 172 κτλ.

3) Σελ. 26: Ἄλλ' ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι ὄρεινά μέρη εἰς τὰ ὅποια φύεται τόσον ἰσχνὴ βλάστησις ὥστε οὔτε ἀγελάδες οὔτε πρόβατα δύνανται νὰ τραφῶσιν — Σελ. 79: Πλούσιος εἶνε ὅστις ἔχει ἀκόμη καὶ κᾶτι διὰ νὰ βοηθῆ καὶ τοὺς ἄλλους — Σελ. 92: Ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος ἦτο μαθητὴς ὅτε ὁ ἔμπορος εἶχε κρεμάσῃ τὴν ἐπιγραφὴν καὶ τὴν ἀνεγίνωσκεν ὡσάκις διήρχετο πρὸ τοῦ καταστήματός του — Σελ. 103: Ὀλίγον κατ' ὀλίγον μετεβλήθη· ἐγένεν ὁμιλιτικὸς, εὐπροσῆγορος· δὲν περιεφρόνει πλέον τοὺς διαβάτας, ὅτε συνήντα χωρικοὺς καθ' ὁδὸν μεταβαίνοντας εἰς τοὺς ἀγρούς των, ἐχαιρέτιζεν αὐτοὺς φιλοφρόνως· συγχρόνως ἐβελτιοῦτο καὶ ἡ υἱεία του.